

C/2023/447

2023.12.1.

P9_TA(2023)0112

A Moldovai Köztársaság előtt álló kihívások

Az Európai Parlament 2023. április 19-i állásfoglalása a Moldovai Köztársaság előtt álló kihívásokról (2023/2595(RSP))

(C/2023/447)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Moldovai Köztársaságról, Ukrajnáról és Grúziáról szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel az egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség és tagállamai, másrészt a Moldovai Köztársaság közötti társulási megállapodásra ⁽¹⁾, amely mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi övezetet foglal magában, és amely 2016. július 1-jén teljes mértékben hatályba lépett,
 - tekintettel a Moldovai Köztársaság 2022. március 3-i, uniós tagság iránti kérelmére, valamint arra, hogy ezt követően az Európai Tanács 2022. június 23-án tagjelölti státuszt adott az országnak a Bizottság pozitív értékelése alapján és a Parlament által kifejtett álláspontokkal összhangban,
 - tekintettel a Moldovai Köztársaság európai uniós tagságra irányuló kérelméről szóló, 2022. június 17-i bizottsági véleményre (COM(2022)0406), az Ukrajna, a Moldovai Köztársaság és Grúzia csatlakozási kérelméről szóló, 2022. június 24-i tanácsi következtetésekre, a Bizottság által 2023. február 1-jén közzétett, Moldova jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összehangolásáról szóló elemző jelentésre (SWD(2023)0032), valamint a társulási menetrend Moldovai Köztársaság általi végrehajtásáról szóló, 2023. február 6-i bizottsági jelentésre (SWD(2023)0041),
 - tekintettel az Európai Tanács 2023. március 23-i következtetéseire,
 - tekintettel az EU–Moldova Társulási Tanács 2023. február 7-i 7. ülését követő együttes nyilatkozatra és az EU–Moldova Parlamenti Társulási Bizottság 2023. március 23-án tartott 13. ülésén kiadott zárónyilatkozatra,
 - tekintettel az ENSZ Alapokmányára, a Helsinki Záróokmányra és az új Európáért létrejött párizsi chartára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel a Moldovai Köztársaság kezdettől fogva elítélte Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúját, és támogatta Ukrajna területi integritását; mivel a Moldovai Köztársaságot aránytalanul súlyosan érintette a háború, mivel több mint 700 000 ukrán menekült beáramlásával kellett megbirkóznia – arányosítva többel, mint bármely más országnak –, akik közül több mint 100 000 továbbra is az országban tartózkodik, miközben a moldovai gazdaságot súlyosan érintette a kieső kereskedelmi forgalom, a külföldi beruházások csökkenése, valamint az energia- és szállítási árak emelkedése; mivel az Orosz Föderáció az ebből fakadó gazdasági bizonytalanságot az Oroszország által támogatott hazai szereplőkkel együttműködve arra használta fel, hogy megkérdőjelezze a kormány Európa-barát politikájának legitimitását, és ösztönözze az azzal való szembehelyezkedést;
- B. mivel Oroszország a gázkivitelét eszközként használta fel arra, hogy nyomást gyakoroljon a moldovai kormányra – többek között annak Európa-párti irányultságára – azáltal, hogy 2021-ben és 2022-ben mesterségesen gázellátási válságot idézett elő; mivel az, hogy Oroszország fegyverként használta fel az energiát, még inkább rávilágított a moldovai energiaágazat törékenységére, ugyanakkor az uniós gáz- és villamosenergia-piacokkal és -mechanizmusokkal fennálló kapcsolatai segítették az országot a válság leküzdésében; mivel a magas energiaárak a 30 %-ot is elérő inflációt idéztek elő, és Moldova gazdasági teljesítménye 2022-ben reálértéken 5,9 %-kal csökkent az előző évhez képest; mivel bár a Moldovai Köztársaság diverzifikálta földgázellátását, függetlenül Oroszországtól, villamosenergia-ellátása továbbra is nagymértékben függ a Dnyeszteren túli régióban található, orosz tulajdonban lévő Cuciurgan erőműtől;

⁽¹⁾ HL L 260., 2014.8.30., 4. o.

- C. mivel az 1990-es évek elején Oroszország közvetlen résztvevője volt a moldovai állam elleni Dnyeszteren túli háborúnak, és azóta is támogatja a de facto megszállás alatt álló Dnyeszteren túli területet, ahol a mai napig hozzávetőleg 1 500 orosz katonát állomásoztat jogszerűtlenül; mivel 2018. június 22-én az ENSZ Közgyűlése sürgette az Oroszországi Föderációt, hogy teljes körűen, feltétel nélkül és további késedelem nélkül, rendezett módon vonja ki erőit és fegyverzetét a Moldovai Köztársaság területéről; mivel a Dnyeszteren túli területen, a moldovai–ukrán határ közelében található cobasnai raktár körülbelül 22 000 tonna, a szovjet időkből visszamaradt lőszer és katonai felszerelést tartalmaz, amelynek őrizetét az orosz erők operatív csoportja látja el; mivel 1999-ben és 2021-ben tett kötelezettségvállalásai ellenére az Oroszországi Föderáció azóta sem gondoskodott a fegyverek teljes megsemmisítéséről, és nem vontja ki a térségből az ott illegálisan állomásozó erőit;
- D. mivel Vlagyimir Putyin, az Oroszországi Föderáció elnöke 2023. február 21-én visszavonta az Oroszországi Föderáció külpolitikájának végrehajtására irányuló intézkedésekről szóló, 2012. május 7-i rendeletét, amely többek között arra kötelezte Oroszországot, hogy a Dnyeszteren túli terület különleges státuszának meghatározása során „a Moldovai Köztársaság szuverenitásának, területi integritásának és semleges státuszának tiszteletben tartása alapján” keresse a szeparatista kérdés megoldásának módjait;
- E. mivel az Oroszországi Föderáció provokációt, dezinformációt, kibertámadásokat és más hibrid eszközöket vet be a Moldovai Köztársaság stabilitásának és szuverenitásának aláásására; mivel az elmúlt években a Moldovai Köztársaságnak egyre több, orosz és oroszbarát forrásokból és médiaorgánumból származó dezinformációval kellett megküzdenie; mivel Oroszország moldovai információs térben folytatott felforgató tevékenységeinek további célja, hogy aláássák a lakóhelyüket ideiglenesen elhagyni kényszerülő ukránok és az Európai Unió iránti széles körű támogatást, lekössék az ukrán erőket a déli határon, és elősegítsék a destabilizációt; mivel az Oroszország által tervezett aktív intézkedések közé tartozik a nem kormányzati szervezeteknek és „kulturális központoknak” álcázott fedőszervezetek létrehozása és támogatása, erős oroszbarát politikai és társadalmi csoportok létrehozása, a Moldovai Köztársaság orosz szénhidrogéntől való függésének visszaállítása, valamint olyan lépések megtétele, amelyek fegyveres eskalációhoz vezethetnek a Moldovai Köztársaság megszállt Dnyeszteren túli régiójában; mivel orosz tisztviselők többször is hamisan azt állították, hogy a Moldovai Köztársaság orosz ajkú lakosságát elnyomják;
- F. mivel Ukrajnát célzó orosz rakéták számos alkalommal repültek a Moldovai Köztársaság területe felett, egyértelműen megsértve Moldova szuverenitását, és több alkalommal orosz rakétákból származó törmelék hullott le Moldova területén, károkat okozva és veszélyeztetve a polgári lakosság életét; mivel a moldovai légtérellenőrzés és légvédelem sürgős beruházásokra és korszerűsítésre szorul, és a moldovai kormány légvédelmi rendszereket kért nyugati partnereitől;
- G. mivel 2023. február 9-én Volodimir Zelenskij ukrán elnök arról tájékoztatta az Európai Tanácsot, hogy Ukrajna megszerzett egy orosz titkosszolgálati tervet, amelynek célja a Moldovai Köztársaság demokratikus rendszerének megsemmisítése és az ország feletti ellenőrzés átvétele; mivel ezt később Maia Sandu, a Moldovai Köztársaság elnöke is megerősítette, aki kijelentette, hogy az ország olyan hírszerzési információkat kapott, amelyek arra utalnak, hogy Oroszország az ország Európa-barát vezetésének erőszakos megdöntésére készül;
- H. mivel Oroszország a belső, oroszbarát oligarchákat és politikai erőket – például a Şor pártot – használja fel az ország politikai helyzetének destabilizálására; mivel a jelentések szerint a Şor Párt 2022 augusztusa óta aktívan, pénzért toborzott magánszemélyeket a kormányellenes tüntetéseinek való részvételre – visszaélve a polgárok kiszolgáltatott gazdasági helyzetével –, és megszervezte az ezzel kapcsolatos logisztikát; mivel a Şor párt vezetője, Ilan Şor 2019-ben elmenekült a Moldovai Köztársaságból, miután pénzmosásért és sikkasztásért elítélték egy banki csalási botrányban, amelynek következtében 1 milliárd dollárnak megfelelő összeget szivattyúztak ki a moldovai bankrendszerből; mivel 2023. április 13-án a Chişinăui Fellebbviteli Bíróság 15 év börtönbüntetésre ítélte Ilan Şort a banki csalási ügyben elkövetett korrupció vádjával; mivel a moldovai ügyészek kérelmezték Izraeltől Şor kiadatását, pártja ellen pedig illegális finanszírozás fogadásáért eljárás indítottak;
- I. mivel a moldovai kormány kérte az EU-t, hogy szabjon ki szankciókat a szökésben lévő oligarcha, Ilan Şor ellen, akit azzal vádol, hogy társadalmi zavargások gerjesztésével segíti Oroszország moldovai kormány ellen folytatott hibrid háborúját; mivel Ilan Şor és Vladimír Plahotniuc oligarchákat az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság is szankciókkal sújtotta az 1 milliárd USD értékű banki csalásban és más illegális rendszerekben való szerepvállalásuk miatt;
- J. mivel a Moldovai Köztársaság demokráciája a közelmúltbeli kormányátalakítás során is bizonyította rezilienciáját az orosz dezinformációval és propagandával szemben, az Oroszország által folytatott és az általa támogatott fokozott felforgató tevékenység ellenére is; mivel mindezen destabilizációs kísérletek ellenére a moldovai nép és vezetés továbbra is eltökélten követi az általa választott Európa-párti utat;

- K. mivel a Moldovai Köztársaság 2022. március 3-án nyújtotta be csatlakozási kérelmét az EU-hoz, ami tanúsítja a moldovai hatóságok és a moldovai polgárok Moldova európai integrációjának előmozdítása iránti eltökéltségét; mivel a Moldovai Köztársaság jelenleg uniós tagjelölt ország;
- L. mivel a Moldovai Köztársaság kormánya ambiciózus politikai, igazságügyi és intézményi reformfolyamatot indított el, és bizonyította, hogy eltökélt annak a kilenc intézkedésnek a végrehajtása mellett, amelyet a Bizottság véleményében a csatlakozási tárgyalások megkezdésének feltételeként meghatározott; mivel a hatályos megállapodások moldovai kormány általi végrehajtása bizonyítja az Unióval való szorosabb együttműködés és az Unióba való integráció iránti elkötelezettségét; mivel az uniós csatlakozás továbbra is a megállapított kritériumok és feltételek teljesítésének feltételétől függő, érdemeken alapuló eljárás;
- M. mivel a Moldovai Köztársaság az EU közeli és értékes partnere, és az EU és Moldova közötti kapcsolatok az elmúlt évben intenzívebbé váltak a politikai társulás megerősítésére és a gazdasági integráció elmélyítésére irányuló kölcsönös kötelezettségvállalásnak köszönhetően; mivel a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, 2022. december 13-i tanácsi következtetések hangsúlyt fektetnek az EU Moldovával folytatott ágazati együttműködésének további elmélyítésére és arra, hogy integrálják az országot az Unió egységes piacába; mivel az EU és tagállamai jelentős politikai, gazdasági és humanitárius támogatást nyújtottak a Moldovai Köztársaságnak, és tevőlegesen részt vettek a jogállamiság, a demokrácia és a reformok előmozdításában az országban; mivel az Európai Tanács 2023. március 23-i következtetéseiben megerősítette, hogy az EU elkötelezett amellett, hogy továbbra is minden fontos támogatást megadjon a Moldovai Köztársaságnak, és megbízta a Bizottságot, hogy a Tanács következő ülése előtt nyújtson be egy támogatási csomagot; mivel egy ambiciózus és átfogó támogatási csomag alapvető fontosságú mind a külső szereplők destabilizáló tevékenységének megakadályozása, mind az ország csatlakozási pályájának fenntartása szempontjából;
- N. mivel az Unió 2021 októbere óta 1,09 milliárd EUR összegű kölcsönt és vissza nem térítendő támogatást nyújtott a Moldovai Köztársaságnak, hogy erősítse rezilienciáját, amely költségvetési támogatást, makroszintű pénzügyi támogatást, humanitárius segítségnyújtást, valamint az uniós polgári védelmi mechanizmus és a Moldovát támogató platform keretében nyújtott támogatást foglalt magában; mivel a 2022 novemberében megígért 105 millió EUR makroszintű pénzügyi támogatás második részletét még mindig nem fizették ki; mivel a Tanács 2021-ben 7 millió EUR értékben támogatási intézkedéseket fogadott el, valamint 2022-ben 40 millió EUR értékű további, halált nem okozó katonai felszereléseket érintő támogatást fogadott el az Európai Békakeret (EPF) keretében; mivel az EU határőrizeti segítségnyújtó missziója (EUBAM) támogatja Moldova és Ukrajna arra irányuló erőfeszítéseit, hogy hatékonyan igazgassák közös határaikat;
- O. mivel az Európai Politikai Közösség következő csúcstalálkozójára a Moldovai Köztársaság fővárosában, Chişinăuban kerül sor, ami bizonyítja az ország ambiciózus és határozott Európa-barát irányultságát;
- P. mivel a Moldovai Köztársaság az Ukrajnával közös határán fennálló jelentős logisztikai akadályokat további speciális határőrök bevetésével szüntette meg;
- szolidaritását fejezi ki a Moldovai Köztársaság népével ebben a nehéz időszakban, és ismét szilárd támogatásáról biztosítja a Moldovai Köztársaság függetlenségét, szuverenitását és területi integritását; határozottan elítéli Oroszország arra irányuló ismételt kísérleteit, hogy destabilizálja a Moldovai Köztársaságot, annak kormányát és társadalmát, ami magában foglalta a hibrid eszközök használatát, az energiaellátás fegyverként való felhasználását, a légtér ismételt megsértését, a dezinformációs kampányokat és a megrendezett tiltakozásokat, valamint az erőszak alkalmazásával való fenyegetést; felszólítja az orosz hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben a Moldovai Köztársaság függetlenségét, szuverenitását és területi integritását, hagyjanak fel az ország destabilizálására irányuló provokációkkal és kísérletekkel, vonják ki katonai erőiket a Moldovai Köztársaság Dnyeszteren túli régiójából, biztosítsák a nemzetközi felügyelet alatt álló cobasnai raktárban tárolt összes lőszer és felszerelés biztonságos evakuálását vagy teljes megsemmisítését, és támogassák a transznisztriai konfliktus békés és fenntartható megoldását a nemzetközi jog elveivel összhangban és a Moldovai Köztársaság nemzetközileg elismert határain belül;
 - felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy szorosan kövessék nyomon a Moldovai Köztársaságban kialakult helyzetet, és tegyenek lépéseket az Oroszországi Föderáció által alkalmazott hibrid eszközökkel szembeni fellépés érdekében; felszólítja az EU-t, hogy fokozza a Moldovai Köztársaságnak nyújtott támogatását azáltal is, hogy több technikai erőforrást, pénzügyi segítséget és szakértelmet biztosít a dezinformáció, a kibertámadások és más hibrid támadások elleni küzdelemhez; felszólítja a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy javítsa az EU-val kapcsolatos stratégiai kommunikációt a Moldovai Köztársaságban; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a média függetlenségét a Moldovai Köztársaságban, valamint a társadalom médiatudatosságának és kritikai elemzési készségeinek növelésére irányuló erőfeszítéseket, hogy a lakosság jobban fel tudja ismerni a dezinformációt;

3. üdvözli Maia Sandu elnök asszony vezető szerepét és politikai bátorágát, valamint azt az eltökéltséget és felelősségtudatot, amellyel a moldovai hatóságoknak sikerült leleplezniük és elhárítaniuk a kormány destabilizálására irányuló, oroszok által támogatott kísérleteket; felhívja a Tanácsot, a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy alaposan értékeljék a meglévő támogatási intézkedéseket, figyelembe véve a Moldovai Köztársaságot érintő megnövekedett biztonsági kockázatokat, valamint a moldovai állami intézmények, fegyveres erők és társadalom destabilizálására irányuló külső kísérletekkel és provokációkkal szembeni ellenálló képessége megerősítésének szükségességét; üdvözli a svéd elnökség arra irányuló javaslatát, hogy a közös biztonság- és védelempolitika keretében hozzanak létre egy polgári missziót Moldovában (az EU moldovai partnerségi missziója – EUPM Moldova), amely támogatást nyújtana a kiber- és hibrid fenyegetések, valamint a dezinformáció elleni küzdelemhez; felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak létre és mielőbb indítsanak el egy ambiciózus közös uniós biztonság- és védelempolitikai tanácsadó polgári missziót, és ezért a Külügyek Tanácsa 2023. május 22-i ülésén kezeljék prioritásként a misszió elindítását, valamint hogy biztosítsák a misszió megfelelő személyzetét és finanszírozását;

4. felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy erősítsék tovább a Moldovai Köztársasággal folytatott együttműködést annak érdekében, hogy az ország ellenállóbbá váljon a hibrid fenyegetésekkel szemben, többek között a 2023-as helyhatósági választások, a 2024-es elnökválasztás és a 2025-ös parlamenti választások integritásának és biztonsági környezetének védelmét szolgáló stratégia közös kidolgozása révén, valamint a dezinformáció ellen fellépni kívánó újságírók és civil társadalmi szervezetek munkájának támogatásával; felhívja a Bizottságot és a moldovai hatóságokat, hogy erősítsék meg a moldovai lakossággal folytatott stratégiai kommunikációt, többek között a Moldovai Köztársaság Dnyeszteren túli régiójában is; felhívja továbbá a közösségimédia-platformokat, hogy dolgozzanak ki, igazítsanak ki és hajtsanak végre a dezinformációra érzékeny egyedi online tartalommoderálási intézkedéseket a Moldovai Köztársaságban;

5. üdvözli, hogy a moldovai hatóságok egyértelműen elítélik Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúját, és üdvözli a kormány ígéretét, hogy csatlakozik az EU Oroszországgal szembeni korlátozó intézkedéseihöz; felhívja a Bizottságot, hogy segítse Moldovát e szankciók végrehajtásában, és nyújtson támogatást az esetleges negatív következmények enyhítéséhez; elismerését fejezi ki amiatt, hogy Moldova továbbra is szolidaritást vállal az Ukrajnából az Oroszország agresszív háborúja elől menekülőkkel, és hogy a közelmúltban úgy határozott, hogy a vonatkozó uniós jogszabályokkal összhangban átmeneti védelmet biztosít számukra; felhívja a Bizottságot, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül továbbra is nyújtson humanitárius támogatást, illetve az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökségen (Frontex) és az áthelyezett EUBAM-on keresztül határigazgatási támogatást, valamint a szolidaritási platform keretében támogassa a személyek uniós tagállamokba történő áthelyezését; ismételten felszólítja a Bizottságot és a moldovai hatóságokat, hogy vegyék figyelembe a jelenleg Moldovában tartózkodó Ukrajnából származó menekült gyermekek különleges szükségleteit, és hozzanak létre támogatási programokat a menekült nők, és különösen a nemi alapú erőszak áldozataivá vált, külön támogatásra szoruló nők számára, és biztosítsák a szexuális és reprodukív egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést;

6. hangsúlyozza a Moldovai Köztársaság regionális biztonsági szereplőként betöltött szerepét, különösen Oroszország Ukrajna elleni teljes körű inváziójának kezdete óta; üdvözli, hogy 2022-ben nőtt az Európai Békekeret által a Moldovai Köztársaságnak nyújtott támogatás a moldovai fegyveres erők korszerűsítésének elősegítése érdekében; felszólítja a tagállamokat, hogy hosszabb távú és kiszámítható éves költségvetési juttatások révén növeljék a Moldovai Köztársaságnak az Európai Békekeretből nyújtott hozzájárulásokat, ami többek között lehetővé tenné, hogy Moldova javítsa légtérfelügyeletét és légvédelmét, és ezáltal növelje az EU biztonságát is a határainál;

7. egyetért az EU és a Moldovai Köztársaság között kialakított magas szintű politikai és biztonsági párbeszéd keretében végzett munka folytatásával a kül- és biztonságpolitikai együttműködés fokozása, a regionális biztonság és stabilitás szempontjából aggodalomra okot adó kérdések felvetése, továbbá a szoros koordináció, valamint a hatékony segítségnyújtási és támogatási intézkedések lehetőségeinek megvitatása érdekében; elismerését fejezi ki a Moldovai Köztársaságnak az EU mali kiképző missziójában való részvételéért, valamint amiért kinyilvánította, hogy közre kíván működni az EU szomáliai kiképző missziójában és a bosznia-hercegovinai EUFOR ALTHEA misszióban, továbbá hogy fokozni kívánja a hibrid fenyegetések elleni küzdelemmel kapcsolatos együttműködést;

8. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy terjesszék ki az EU globális emberi jogi szankciórendszerének hatályát oly módon, hogy az büntetendő bűncselekményként kezelje az ország biztonságát, stabilitását, alkotmányos rendjét és demokratikus intézményeit aláásó korrupciós cselekményeket; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy vezessenek be azonnali szankciókat azokkal szemben, akik megkísérik destabilizálni a Moldovai Köztársaságot, aláásni annak biztonságát, stabilitását és alkotmányos rendjét, vagy korrumpálni politikai és gazdasági intézményeit; ezzel összefüggésben felszólítja az EU-t, hogy személyesen szankcionálja Ilan Șor és Vladimir Plahotniuc szökésben lévő oligarchákat, és adott esetben szankcionálja vállalkozásaikat és politikai szervezeteiket; felhívja az őket befogadó államokat és területeket, hogy adják ki Ilan Șort és Vladimir Plahotniucot, hogy a Moldovai Köztársaságban bíróság elé lehessen állítani őket;

9. megerősíti elkötelezettségét a Moldovai Köztársaság uniós tagsága mellett; úgy véli, hogy ez geostratégiai beruházást jelentene egy egységes és erős Európába; elismeri a kormány által a reformok és az uniós vívmányokkal való összehangolódás terén elért eredményeket, és ösztönzi a kormányt, hogy fokozza a társulási megállapodás és a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség teljes körű és hatékony végrehajtására irányuló munkát; arra bátorítja az EU és a tagállamok vezetőit, hogy továbbra is fektessenek be a Moldovai Köztársasággal folytatott politikai párbeszédbe, és látogassanak el az országba, többek között azért is, hogy megmutassák az EU elkötelezettségét Moldova európai jövője iránt; felszólítja a Bizottságot, hogy határozzon meg egyértelmű, mérhető és konzisztens kritériumokat és mérőszámokat ahhoz a kilenc lépéshez, amelyeket a Moldovai Köztársaságnak meg kell tennie ahhoz, hogy tovább haladjon az uniós tagság felé;

10. üdvözli, hogy a moldovai hatóságok jelentős erőfeszítéseket tettek a reformprogram előmozdítása érdekében, valamint hogy elkötelezték a Bizottság véleményében meghatározott kilenc lépés teljesítése iránt, az Oroszország által gyakorolt nyomás és az Ukrajna elleni orosz agressziós háború által kiváltott válságok ellenére is; arra bátorítja a Moldovai Köztársaságot, hogy határozottan folytassa a demokráciára és a jogállamiságra irányuló reformprogramját; arra bátorítja a kormányt, hogy az EU és a Velencei Bizottság ajánlásaival összhangban valamennyi érdekelt féllel közösen dolgozzon egy mélyreható, fenntartható és átfogó igazságügyi és korrupcióellenes reform megvalósításán; elismerését fejezi ki a kormány által az igazságszolgáltatás működésének javítása érdekében tett határozott lépésekért, beleértve a Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa és a Legfelsőbb Ügyészi Tanács új tagjaira vonatkozó előzetes ellenőrzési eljárás terén elért eredményeket is; ösztönzi az összes érintett szereplőt, és különösen a Bírák Közgyűlését annak biztosítására, hogy a Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsának üres helyeit gyorsan és a tagok feddhetetlenségére vonatkozó magas szintű normákkal összhangban töltsék be; üdvözli a korrupció elleni küzdelem terén hozott intézkedéseket, például az érintett személy távollétében lefolytatott tárgyalásra vonatkozó jogszabályok végrehajtását és a büntetőeljárások előrehaladását számos nagy horderejű korrupcióellenes ügyben vagy az 1 milliárd dolláros banki csalással kapcsolatos ügyekben; felszólítja a moldovai hatóságokat, hogy folytassák és fokozzák a korrupció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket, különösen az ország szakosodott korrupcióellenes intézményei megbízatásának tisztázása, valamint a Nemzeti Korrupcióellenes Központ és az Országos Feddhetetlenségi Hatóság hatékonyságának növelése révén; emlékeztet annak fontosságára, hogy a korrupciós ügyekben proaktív és hatékony nyomozások alapján lefolytatott büntetőeljárások és büntető ítéletek terén – legfontosabb prioritásként – hiteles eredményeket tudjanak felmutatni;

11. ösztönzi Moldova arra irányuló erőfeszítéseit, hogy fellépjen a szervezett és súlyos nemzetközi és nemzetközi bűnözés ellen; felhívja a Bizottságot, hogy fokozza a moldovai bűnüldöző hatóságoknak a fent említett bűncselekménytípusok megelőzése érdekében nyújtott támogatást; üdvözli a Moldovai Köztársaság megerősített együttműködését a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségével (Europol), az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségével (CEPOL) és a Frontexszel, és felkéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy erősítsék meg ezen intézmények jelenlétét Moldovában; üdvözli a moldovai belső biztonsággal és határigazgatással foglalkozó uniós támogatási központ keretében folytatott szoros együttműködést, és felszólít az uniós támogatási központ megerősítésére, többek között kapcsolattartó pontok kijelölése és fenntartása révén az érintett uniós intézményekben, valamint további uniós pénzügyi támogatás nyújtásával operatív tevékenységeihez; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy növeljék a moldovai belügyminisztériumnak nyújtott támogatásukat, és javítsák a Moldovai Köztársasággal a minősített információk cseréje terén folytatott együttműködést;

12. üdvözli a Moldovai Köztársaság azon kötelezettségvállalását, hogy fokozza erőfeszítéseit a Bizottság véleményében meghatározott „oligarchamentesítési” követelménynek való megfelelés érdekében; üdvözli az „oligarchamentesítésről” szóló törvénytervezetet, a médiatulajdonról szóló jogszabályt, valamint az állami tulajdon kezelésére, az állami vállalatokra és az állami tőkével rendelkező szervezetekre vonatkozó, 2022–2030-as időszakra szóló új stratégia elfogadását; sürgeti azonban a hatóságokat, hogy foglalkozzanak a Velencei Bizottság azon ajánlásaival, amelyek a monopóliumok megelőzésével, a versenypolitikával, a politikai pártokkal, a választásokkal, az adózással, valamint a korrupció és a pénzmosás elleni küzdelemmel foglalkozó intézmények és jogszabályok megerősítését célzó rendszerszintű megközelítés elfogadására irányulnak; felhívja az Európai Bizottságot, hogy tisztázza a kilenc lépésben leírt „oligarchamentesítési” folyamatot;

13. megismétli felhívását, amelyben innovatív, kiegészítő jellegű és rugalmas kölcsönhatást szorgalmaz a társulási megállapodás végrehajtása és a csatlakozási tárgyalási folyamat között, amely lehetővé teszi a Moldovai Köztársaság fokozatos integrációját az EU egységes piacába egy kiemelt cselekvési terv és az idevágó ágazati programok alapján, valamint hozzáférést biztosít a megfelelő uniós forrásokhoz, lehetővé téve a moldovai polgárok számára, hogy már a folyamat során is élvezzék a csatlakozás előnyeit, ne csak annak lezárásakor;

14. hangsúlyozza, hogy fontos az ország reformfolyamatának előmozdítása a lakosság – különösen a népesség legkiszolgáltatottabb csoportjai és a régiókban élők – életszínvonalának javítása, valamint annak érdekében, hogy a fiatalabb generációk számára vonzó élet- és munkalehetőségeket biztosítsanak az országban; emlékeztet továbbá arra, hogy Moldovának tiszteltetben kell tartania a nemek közötti egyenlőség fokozására és a nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelemre vonatkozó kötelezettségvállalásait a Bizottság véleményében meghatározott kilenc lépésnek megfelelően;

15. várakozással tekint arra, hogy a Moldovai Köztársaság teljesítse a 2023-as bővítési csomag részeként a Bizottság véleményében és a Bizottság értékelésében meghatározott kilenc lépést; ezzel összefüggésben felszólítja a Bizottságot és az Európai Tanácsot, hogy a kilenc lépés teljesítését követően 2023 végéig kezdjék meg az uniós csatlakozási tárgyalásokat;

16. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy támogassák a Moldovai Köztársaság integrációját azáltal, hogy az országot bevonják az olyan uniós programokba, eszközökbe és ügynökségekbe, például az uniós Egységes piac programba, a Digitális Európa programba, az uniós polgári védelmi mechanizmusba, az Európai Környezetvédelmi Ügynökségbe, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközbe, az Európai Védelmi Ügynökségbe, az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületébe (BEREC), a DiscoverEU programba, a foglalkoztatás és a szociális innováció európai uniós programjába és egyéb programokba, valamint növelik a Moldovai Köztársaság részvételét azokban a programokban, amelyekhez már csatlakozott, például az Erasmus Mundus programban;

17. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is nyújtsanak politikai, gazdasági és humanitárius támogatást a Moldovai Köztársaságnak, többek között a 2022-ben elindított, Moldovát támogató platformon keresztül, és mozdítsák elő a jogállamiságot, a demokráciát és a reformokat az országban; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy fokozzák a pénzügyi és technikai segítségnyújtást a Moldovai Köztársaság gyors és hatékony uniós integrációs folyamatának támogatása érdekében, és kéri, hogy a Moldovai Köztársaságnak nyújtott pénzügyi támogatást elsősorban közvetlen költségvetési támogatás formájában nyújtsák; kéri, hogy a nyugat-balkáni országokra vonatkozó jelenlegi gyakorlatnak megfelelően a Tanács ülései előtt és után tartsanak politikai tájékoztatót a Moldovai Köztársaságnak;

18. elismeri annak fontosságát, hogy az EU átfogó támogatási csomagja 2021 októbere óta több mint 1,09 milliárd EUR kölcsönt és vissza nem térítendő támogatást mozgósított Moldova rezilienciájának megerősítése érdekében; üdvözlí, hogy a Bizottság 2023. április 5-én 10 millió EUR támogatást folyósít a Moldovai Köztársaságnak nyújtott, összesen 150 millió EUR összegű folyamatban lévő makroszintű pénzügyi támogatás második részletének részeként, és elvárja, hogy késedelem nélkül, teljes mértékben folyósítsák azt; arra számít, hogy 2023. május elején további 40 millió EUR összegű kölcsön kifizetésére kerül sor; felszólítja a Bizottságot, hogy gyorsan folyósítsa a 2022 novemberében bejelentett 105 millió EUR költségvetési támogatást Moldova makrogazdasági és pénzügyi stabilizációs erőfeszítéseinek megerősítése érdekében; üdvözlí a makroszintű pénzügyi támogatás Bizottság által javasolt további 145 millió EUR összegű növelését, és megerősíti, hogy kész támogatni ezt az intézkedést; kéri a javaslat gyors elfogadását annak érdekében, hogy a pénzeszközök kifizetésére 2023 folyamán sor kerülhessen;

19. felhívja a Bizottságot, hogy legkésőbb az Európai Tanács 2023. június 29-i ülésére készítse el a Moldovai Köztársaságra vonatkozó támogatási csomagot, amelyet az Európai Tanács 2023. március 23-án kért az ország rezilienciájának, biztonságának, gazdaságának és energiaellátásának megerősítése, valamint az EU felé vezető csatlakozási folyamatának támogatása érdekében;

20. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy Moldovai Köztársaság a lehető leghamarabb hozzáférjen az EU előcsatlakozási pénzügyi eszközeihez; felhívja a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be javaslatot az IPA III rendelet⁽²⁾ ennek megfelelő felülvizsgálatára, beleértve egy, az IPA III teljes költségvetésének megfelelő növelésére irányuló javaslatot is; hangsúlyozza továbbá annak a jelentőségét, hogy szinergiákat biztosítsanak az uniós programok és az uniós és nemzetközi pénzügyi intézmények, a tagállamok és más adományozók által biztosított kiegészítő források között;

21. üdvözlí a Moldovai Köztársaság gazdaságát támogató átmeneti liberalizációs intézkedéseket, amelyek éves vámmentes vámkontingensek biztosításával támogatják a Moldovai Köztársaság oroszországi, belaruszi és ukrainai exportpiacainak elvesztését; felszólítja az EU-t, hogy a moldovai kormány kérésének megfelelően tegyen gyors és jelentős lépéseket a vámkontingensek tartós liberalizálása felé, hogy biztosítsa a kiszámíthatóságot, és növelje az ország közép- és hosszú távú vonzerejét a befektetők számára; megjegyzi, hogy mivel a mezőgazdaság a Moldovai Köztársaság egyik kulcsfontosságú gazdasági ágazata, a fent említett intézkedéseknek a moldovai mezőgazdasági termelés fenntarthatóságának támogatásával is együtt kell járniuk; felszólítja az EU-t, hogy a Moldovai Köztársaság kis gazdaságának szerkezetére tekintettel és a pozitív ellenőrzési értékelések alapján engedélyezze további moldovai állati eredetű termékek behozatalát is, és vonja be a moldovai mezőgazdasági termelőket az ukrainai háborúból eredő piaci zavarok által érintett termelőknek nyújtott kártalanítási mechanizmusba;

22. elítéli Oroszország folyamatos energetikai zsarolását, és támogatását fejezi ki a Moldovai Köztársaság arra irányuló erőfeszítései iránt, hogy növelje energiabiztonságát az ellátási források diverzifikálása, a fogyasztás csökkentése, az európai piacon történő energiavásárlás és az összekapcsolási infrastruktúra (pl. az Isaccea–Vulcănești és Suceava–Bălți nagyfeszültségű vezetékek) fejlesztése révén, valamint támogatja, hogy Moldova az energiakiszolgáltatottsági alapon keresztül a legsérülékenyebb csoportoknak nyújtott kompenzációs terv révén megvédje polgárait; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy Moldova stratégiai prioritásaival összhangban továbbra is támogassák a Moldovai Köztársaságot az energiafüggetlenség elérésében, többek között a termelőkapacitásának, a konnektivitásnak, a diverzifikációnak, valamint a megújuló energiaforrásokba és az energiahatékonyságba történő beruházások vonzerejének növelése révén, a környezeti fenntarthatóság biztosítása és a karbonsemlegesség elérésére való törekvés mellett; felszólítja az EU-t, hogy használja fel a sürgősségi finanszírozást a Moldovai Köztársaság és az EU villamosenergia-hálózata közötti összeköttetés erősítésére és

(²) Az Európai Parlamenti és a Tanács (EU) 2021/1529 rendelete (2021. szeptember 15.) az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról (HL L 330., 2021.9.20., 1. o.).

a Dnyeszteren túli régióban termelt energiától való függőség csökkentésére; hangsúlyozza az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja által a moldovai energiaárakra gyakorolt hatás enyhítése érdekében az EU és a partnerek által nyújtott hozzájárulások kritikus fontosságát, és szükség esetén további támogatás nyújtására szólít fel; arra bátorítja Moldovát, hogy az uniós energiaplatformon keresztül teljes mértékben használja ki a közös gázbeszerzési mechanizmust, hogy biztosítsa az ellátás biztonságát és a megfizethető energiához való hozzáférést; felszólítja az uniós intézményeket, hogy segítsék a Moldovai Köztársaságot ebben az erőfeszítésben;

23. felszólítja az EU-t és intézményeit, hogy támogassák a Moldovai Köztársaság által az ország fizetési rendszerének modernizálása érdekében tett erőfeszítéseket annak érdekében, hogy teljesüljenek az egységes eurófizetési térségbe (SEPA) való integráció feltételei, és tegyék meg a szükséges lépéseket azon célkitűzés elérése érdekében, hogy eltöröljék a Moldova és az EU közötti barangolási díjakat, azzal kezdve, hogy az EU belföldi díjas barangolási politikáját kiterjesztik a Moldovai Köztársaságra;

24. üdvözli a közúti árufuvarozás liberalizációjáról szóló EU–Moldova megállapodás 2024. június 30-ig történő meghosszabbítását, amely lehetővé teszi Moldova számára, hogy gazdaságának támogatása érdekében teljes mértékben kihasználja az alternatív exportútvonalkat; üdvözli, hogy Moldova részt vesz a Közlekedési Közösség munkájában, és ösztönzi a további együttműködést annak érdekében, hogy előkészítsék Moldova teljes jogú tagságát a Közlekedési Közösségről szóló szerződésben, valamint hogy létrehozzák a Közlekedési Közösség képviselői irodáját Chişinăuban; felhívja a Közlekedési Közösség titkárságát, hogy támogassa az uniós közlekedési vívmányok nemzeti jogba való átültetésére irányuló cselekvési terv kidolgozását;

25. felszólítja az EU-t, hogy a regionális és globális élelmiszerbiztonsági problémák megoldásának részeként, valamint a Moldovai Köztársaság és Ukrajna gazdaságának támogatása érdekében továbbra is támogassa a Moldovai Köztársaság vasúti infrastruktúrájának, valamint a giurgiuleşti kikötőnek a helyreállítását és korszerűsítését;

26. üdvözli, hogy a Moldovai Köztársaság csatlakozott „az EU az egészségügyért” programhoz, és felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson további támogatást Moldovának a program elindításához és végrehajtásához;

27. ösztönzi a tagállamok parlamentjei és a Moldovai Köztársaság parlamentje, valamint a Bizottság és a Moldovai Köztársaság kormánya közötti kétoldalú találkozók megszervezését, és javasolja annak megfontolását, hogy miként lehetne előrehozni azt az időpontot, amikor a Moldovai Köztársaság megfigyelői elfoglalhatják helyüket az Európai Parlamentben, például úgy, hogy összekapcsolják ezt az egyes csomagokról folytatott tárgyalások lezárásával; kinyilvánítja, hogy kész arra, hogy közreműködjön a parlamenti demokráciának a Moldovai Köztársaságban való támogatásában és megerősítésében, többek között a Jean Monnet párbeszéd révén, amennyiben az ország belső helyzetét tekintve ez helyénvaló;

28. emlékeztet arra, hogy a Moldovai Köztársaság közigazgatási kapacitásának megszilárdítása a Bizottság 2022. június 17-i véleményében megfogalmazott alapvető követelmény; tudomásul veszi, hogy Oroszország Ukrajna elleni háborúja milyen hatással van a Moldovai Köztársaság megfeszített költségvetési és közigazgatási kapacitásaira; e tekintetben felszólítja a moldovai hatóságokat, hogy folytassák az uniós csatlakozással foglalkozó közigazgatási személyzet minőségének és kapacitásának növelésére irányuló erőfeszítéseiket; arra ösztönzi a Bizottságot, hogy rendeljen ki uniós tisztviselőket a moldovai minisztériumokba; felszólítja a Bizottságot, hogy – tekintettel a Moldovai Köztársaság kihívásaira és uniós tagjelölt ország státuszára – növelje tovább a Moldovai Köztársaság csatlakozási folyamatával foglalkozó és azt támogató személyzeti kapacitását, mind Brüsszelben, mind pedig Chişinăuban, és hozzon létre egy külön egységet a Moldova Köztársaság számára a Bizottság Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatóságán (DG NEAR) belül;

29. hangsúlyozza, hogy a Moldovai Köztársaság Unióhoz való közeledéséhez szükséges reformok sikeres végrehajtásának alapja a civil társadalommal folytatott együttműködés és a civil társadalom részvétele a döntéshozatali folyamatokban; felszólítja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy növeljék a Moldovai Köztársaság civil társadalmának nyújtott támogatásukat;

30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európa Tanácsnak, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, az Egyesült Nemzetek Szervezetének és a Moldovai Köztársaság elnökének, kormányának és parlamentjének, valamint az Oroszországi Föderációnak.